

REISJÄRVI

*Mj: rek: no 1000 00 7719
kalkin 15.3.07/ETA*

Kohteen nimi: Luomalan rantakangas ja Rautohaka
Määrittys ja mj-luokka: Maakellareita ja rakennuksenpohja, historiallinen aika.
Peruskartta: 2343 02 REISJÄRVI
Koordinaatit: a) p = 7058 30, i = 3400 10, z = n. 120 (x = 7057 10, y = 2548 94) *erilliskale*
b) p = 7058 46, i = 3400 36, z = n. 117,5 (x = 7057 28, y = 2549 18) *e*
c) p = 7058 62, i = 3400 48, z = n. 117,5 (x = 7057 44, y = 2549 29) *erilliskale*
Kylä, kylänosa: Kalaja, Reisjärvi
Tila, rek:no: Luomala 14:11
Omistaja: Paavo Luomala, Levonperäntie 321, 85900 REISJÄRVI

Reisjärven kahdeksan järven rantaosayleiskaavaan havaittiin merkityn kaksi kohdetta, jotka eivät sisältyneet muuten kaavaa laadittaessa käytettyyn Pohjois-Pohjanmaan liiton 1996 julkaisemaan muinaisjäännösluetteloon. Asiaa selvittäessä kävi ilmi, että kyseessä olivat kaksi ns. "rautahyttiä", jotka kaavan tarpeisiin tehdyn luontoselvityksen aikana oli tavattu ja joita suositeltiin kaavaan merkittäviksi (ks. Reisjärven rantaosayleiskaavan luontoselvitys. Kasvillisuus ja luontotyytit. Motiivi Oy. Tmi Arto Hautala. Ympäristö- ja kalatalouspalvelut. 2001. s. 27-28, 43). Kohteiden luonteen selvittäminen katsottiin aiheelliseksi ennen niiden merkitsemistä kaavaan. Paikalle tehtiin tarkastuskäynti 20.8.2003, jolloin Pohjois-Pohjanmaan museossa tutkijana työskennellyt allekirjoittanut tarkasti kohteet. Matkakuluista vastasi kaavoittaja.

Kohteet sijaitsevat Reisjärven kirkosta 2,5 – 3 km itäkoilliseen Reisjärven pohjoisrannalla Luomalan talon mailla järvenrannan metsikköisillä kumpareilla. Kyseessä ovat rehevät lehtipuuvaltaiset moreenikummut.

Luomalan rantakangas (alue a) on korkeahko kivikkoinen rannansuuntainen harjanne, jonka koillispuolella harjanteen selän reunalla on ainakin viisi soikeahkoa kuoppaa, joiden pituus on 2 – 3 metriä, leveys 1,5 – 2 metriä ja syvyys noin metri tai hieman vähemmän. Kuoppien reunoilla on näkyvillä muutamia maaperässä olleita kiviä. Kahden kuopan pohjalle tehty koepisto paljasti likaantuneen mullansekaisen maan. Näistä harjanteen päässä olevista kuopista parikymmentä metriä lounaaseen oli harjanteen laen järvenpuoleisella reunalla luonnonkivistä muurattu kellari. Sen ala oli noin 3 x 4 metriä ja syvyys puolitoista metriä tai hieman enemmän. Oppaana olleen isännän mukaan soikeat kuopat ovat perunakuoppia, mihin käsitykseen on helppo yhtyä.

Varsinaisen Rautohaan alueella (alue b) oli ainoastaan yksi luonnonkivistä kylmämuurattu kellari. Sen ala on noin 3 x 4 metriä ja syvyys puolisoista metriä. Lännen suuntaan avautuva oviaukko kasvoi kuusta. Paavo Luomala tiesi kellarin rakentajaksi Emmanuel Huumon, joka vaikutti alueella 1800-luvun lopulla.

Kolmas vastaava kellari sijaitsi edellisestä noin 200 metriä koilliseen pellon laidalla olevan ladon kaakkoispuolella (alue c), siitä noin 15 metriä kaakkoon. Kellarista parikymmentä metriä länteen oli matala neliömäinen ja laeltaan tasainen kumpare, jonka ala on noin 4 – 5 x 4 – 5 metriä ja korkeus parikymmentä senttiä. Kyseessä ovat vanhan torpan jäänteet. Paavo Luomalan mukaan paikalla on 1900-luvun alkupuolella syntynyt ja aikansa asunut, sittemmin Haapajärvelle muuttanut ja hiihtäjänä mainetta niittänyt Matti Koskenkorva.

Mitään historiallisen ajan raudanvalmistukseen liittyviä jäänteitä ei alueelta tavattu. Luomalan pellot olivat viljelyksessä ja tarkastushetkellä puinnin jälkeisellä sängellä. Alueella tehtiin muutama koekuoppa, mutta esihistoriallisesta asuinpaikasta ei saatu merkkejä, jotka olisivat tuoneet lisävalaistusta vuoden 1991 inventointitietoihin.

Alueelta tavatut rakennus- ja kuoppajäänteet ovat iältään nuoria ja luonteeltaan sellaisia, että nähdäkseni niitä ei tule kaavaan merkitä.

Kartta: peruskarttaote 2343 02 REISJÄRVI, p. 1984

Oulussa 25.8.2003

Mika Sarkkinen
vs. tutkija/PPM

Tiedoksi: Reisjärven kunta
Motiivi Oy
Museovirasto

2343 02

53 99

54 00

54 01

Nak = +30'

-20m 00s
25° 00'

Nak = -15'

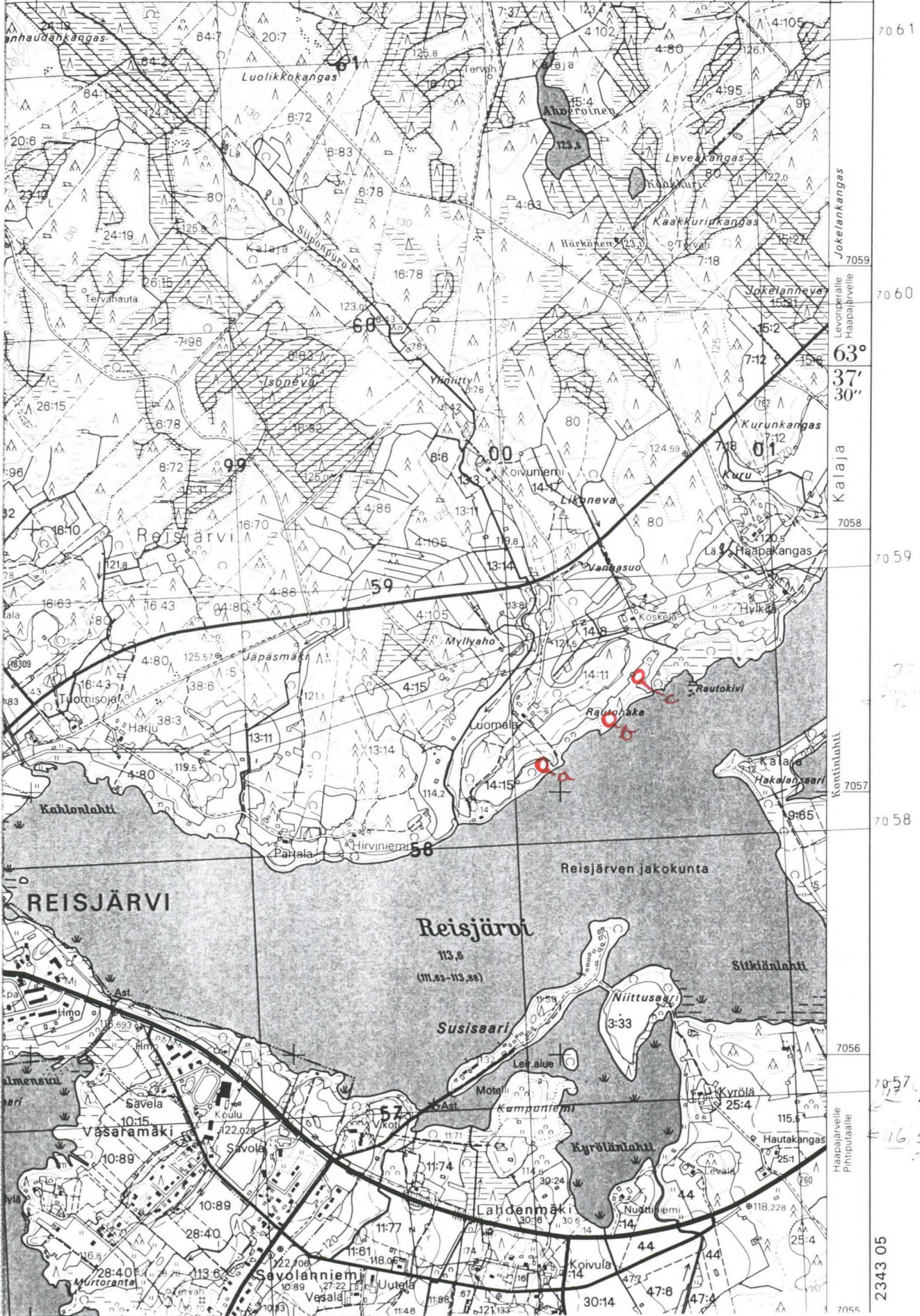
2547

2548

2549

2550

7060

70 61

Jokelankangas

7059

70 60

63°
37'
30"

Kaaja

7058

70 59

Kontinlahti

7057

70 58

Reisjärven jakokunta

REISJÄRVI

Reisjärvi

113,6
(111,83-113,86)

Susisaari

Niittusaari

3:33

Sukilalahti

7056

70 57
16 Savol
75/12

7055

Haapakangas
Pimpuralle

7055

2343 05